

รายวิชา ศิลปะ

รหัสวิชา ศ๑๔๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง ขั้บขานเพลงพาเพลิน

ครูผู้สอน ครูจันทิมา อนุกุล

ขับขาน เพลงพาเพลิน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกประวัติความเป็นมาของเพลงฉ่อย
๒. ปฏิบัติการร้องเล่นเพลงฉ่อย
๓. ตระหนักและเห็นคุณค่าของเพลงพื้นบ้าน

ทบทวนความรู้ บทเพลงพื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้าน ๔ ภาค

ภาคเหนือ

ภาคกลาง

ภาคอีสาน

ภาคใต้

เพลงพื้นบ้าน

ภาคเหนือ

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

ชีวิตของผู้คนในภาคเหนือ หรือชาวล้านนา
ผูกพันอยู่กับเสียงเพลงตลอดเวลาตั้งแต่ในวัยเด็ก
จนถึงวัยชรา คิดคำร้องขึ้นด้วยปฏิภาณไหวพริบ
เพลงพื้นบ้านที่ยังเป็นที่รู้จัก และยังมีการร้องเล่น
กันอยู่บางแห่งจนถึงปัจจุบัน

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

เพลงซอ

เพลงจ้อย

เพลงคำว

เพลงกล่อมเด็ก

เพลงพื้นบ้าน

ภาคกลาง

เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงพื้นบ้านเกิดจากชาวบ้านเป็นผู้สร้างบทเพลง
และสืบทอดกันมาแบบปากต่อปากโดยการจดจำบท
เพลงเป็นคำร้องง่าย ๆ ที่เป็นเรื่องราวใกล้ตัวในท้องถิ่น
จึงทำให้เพลงพื้นบ้านเป็นสมบัติอันมีค่า
ที่บรรพบุรุษสั่งสมเพื่อเป็นมรดกที่ลูกหลานไทยต้องดูแล

เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงลำตัด

เพลงอีแซว

เพลงฉ่อย

เพลงเกี่ยวข้าว

เพลงพื้นบ้าน ภาคอีสาน

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

ภาคอีสานเป็นแหล่งรวมกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรม
แตกต่างกันถึง ๓ กลุ่ม ดังนี้
เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทย - ลาว
เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมเขมร - ส่วย (กูย)
เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทยโคราช

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

หมอลำ

เซิ้ง, ลำเซิ้ง

เพลงโคราช

เพลงพื้นบ้าน

ภาคใต้

เพลงพื้นบ้านภาคใต้

เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นกันในกลุ่มชาวไทยมุสลิม
เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในกลุ่มไทยพุทธ
เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในโอกาส เทศกาลเพลง
พื้นบ้านที่เล่นได้ทุกโอกาส และเพลงกล่อมเด็ก

เพลงพื้นบ้านภาคใต้

เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในกลุ่มชาวไทย

มุสลิมได้แก่ เพลงตันหยง ลีเกฮูลู

เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในกลุ่มชาวไทยพุทธ

ได้แก่ เพลงกล่อมทารก เพลงเรือ

เพลงนาสวดมาลัย

ตัวอย่างเพลงพื้นบ้าน

ภาคกลาง

เพลงฉ่อย

เพลงฉ่อย มีชื่อเรียกอีกชื่อว่า เพลงไอ้เป่
เนื่องจากพ่อเพลงฉ่อย ยุคแรกชื่อ ตาเป่
ยายมา เป็นภรรยา เริ่มแรกเพลงฉ่อย หรือ เพลงเป่
เป็นที่นิยมในแถบ จังหวัดฉะเชิงเทรา
และจังหวัดใกล้เคียง ประมาณก่อนยุค
พ.ศ. ๒๔๓๗ เป็นต้นมา

วิธีเล่นเพลงฉ่อย

ผู้แสดงประกอบด้วย ฝ่ายชายและฝ่ายหญิง
ฝ่ายละประมาณ ๒ - ๓ คน ในขณะที่พ่อเพลง
แม่เพลงร้องโต้ตอบกัน ผู้เล่นคนอื่น ๆ
จะทำหน้าที่เป็นลูกคู่ เนื้อหาที่ร้องส่วนใหญ่
มีทั้งเรื่องทางโลก ทางธรรม ชิงช้า

เอกลักษณ์เพลงฉ่อย

รับเพลงว่า เอ้ชา เอชา เอ้ชา
ชาฉ่าชา หนอยแม่

เพลงน้อย

(ญ) ได้ยินสำเนียง เสียงชายว่า
สาวน้อยแม่ไม่ซ้ำร่ำไร
แม่เลยเดินขยี้แล้วสี่เล็บ
วางท่าจะไปเก็บ ดอกไม้
เอฮาๆ

(ช) เห็นหญิงเก็บดอกไม้ตั้งใจจะขอ
จะเป็นกิ้งหรือช่อพื้ก็พอใจ
ตรงเข้าไปงุบงิบแล้วกระซิบบอก
ขอพื้จักดอกไม้ได้ไหม
เอฮาๆ

กิจกรรม เรื่อง : ขั้บขานเพลงพาเพลลน

ให้นักเรลยนแบ่งกลุ่ม
ตามความเหมาะสม จากนั้นฝ่กร้องเพลง
พื้นบ้านเพลงฉ่อย

เพลงน้อย

(ญ) ได้ยินสำเนียง เสียงชายว่า
สาวน้อยแม่ไม่ซ้ำร่ำไร
แม่เลยเดินขยี้แล้วสี่เล็บ
วางท่าจะไปเก็บ ดอกไม้
เอฮาๆ

(ช) เห็นหญิงเก็บดอกไม้ตั้งใจจะขอ
จะเป็นกิ้งหรือช่อพื้ก็พอใจ
ตรงเข้าไปงุบงิบแล้วกระซิบบอก
ขอพื้จักดอกไม้ได้ไหม
เอฮาๆ

สรุปบทเรียน

เรื่อง ขั้บขานเพลงพาเพลิน

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ดนตรีและการอนุรักษ์

